

Toate drepturile rezervate.

Ilustrația copertei 1 : „The Music Room” (detaliu)

Autor : Steve Hanks (1949-2015)

Tehnica : Acuarelă.

Ilustrația copertei 4 : Carl Czerny (detaliu)

Autor : Josef Kriehuber (1800-1876)

Anul : 1833

Tehnica : Litografie.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CZERNY, CARL

SCRISORI despre studiul pianului de la început până la
desăvârșire / Carl Czerny ;

ed. : Matei Bănică. - București : Grafoart, 2013

ISBN 978-606-8486-66-6

I. Bănică, Matei (ed.)

786.2

EDITURA MUZICALĂ GRAFOART®

București, str. Brașov nr. 20

LIBRĂRIA MUZICALĂ GEORGE ENESCU

București, piața Sfinții Voievozi nr. 1

TEL. : 0747 236 278 (07-GRAFOART) ; 021 315 07 12

E-MAIL : GRAFOART1991@GMAIL.COM

COMENZI ON-LINE :

www.LIBRARIAMUZICALA.ro

CARL CZERNY

SCRISORI

despre studiul pianului
de la început până la desăvârșire

Traducerea din limba germană de
Georgiana Mândru și Adrian Pop

Editura Muzicală
GRAFOART

SCRISOAREA ÎNTÂI

Despre elementele de bază ale pianului

Domnișoară Cecilia,

Acum câțiva ani, când am avut ocazia să fac cunoștință cu familia dumneavoastră, am descoperit că aveți un talent muzical atât de deosebit, încât m-a bucurat nespus să aud că vă doriți cu adevărat să vă însușiți frumoasa artă a *cântatului la pianoforte*. Memoria dumneavoastră reține ușor orice melodie plăcută ; ați demonstrat un simț natural al măsurii și pentru expresia muzicală ; și pe deasupra degetele și mâinile dumneavoastră delicate au toate trăsăturile naturale atât de necesare pentru *pianoforte* : flexibilitate, elasticitate și sprinteneală, fără să fie nici prea moi, nici prea rigide.

O atât de hotărâtă dispoziție și înclinație către această frumoasă artă nu putea, ce-i drept, să rămână latentă, căci nu există formare mai nobilă și mai potrivită cultivării noastre ca muzica ; de asemenea, cântatul la *pianoforte*, deși adecvat pentru oricine, este, în special pentru domnișoare și doamne, una dintre cele mai frumoase și mai onorabile podoabe. Astfel, poți

crea cea mai potrivită și nobilă delectare nu doar pentru tine, ci și pentru mulți alții, iar prin progrese considerabile poți să te faci remarcat în societate, ceea ce este pentru un amator la fel de plăcut ca și pentru un artist profesionist.

Dat fiind faptul că, din cauză că locuiți atât de departe, nu pot împlini dorința părinților dumneavoastră de a începe să vă predau în persoană, mă angajez cu plăcere ca, din când în când, prin intermediul scrisorilor, să vă încurajez sărguința și să vă dirijez atenția către tot ceea ce cred eu că v-ar ușura învățarea și v-ar iuți progresul, chiar dacă stimatul profesor în mâinile căruia este încredințată formarea dumneavoastră va face în mod sigur totul pentru ca talentul dumneavoastră să fie cultivat într-un mod la fel de consistent și de plăcut. De aceea, vă rog, domnișoară Cecilia, să luați observațiile mele doar ca pe o recapitulare explicativă a ceea ce vă va fi prezentat în parte prin metoda de pian folosită, în parte prin indicațiile verbale ; scopul meu va fi pe deplin atins atunci când, prin acest proces, entuziasmul dumneavoastră va crește, iar perioada de studiu va fi mai scurtă, iar efortul depus va fi înlesnit.

Primul element de bază, și anume, cunoașterea clapelor și a notelor, este singurul

lucru plictisitor și neplăcut în învățarea muzicii. După ce ați depășit această etapă, veți avea parte, de la o zi la alta, de mai multă bucurie și încântare în a continua studiul.

Imaginați-vă, dragă domnișoară, că trebuie să vă croiți drum printr-un tufiș plin de ghimpi ca să ajungeți la o priveliște splendidă, un peisaj veșnic plin de flori superbe.

Cel mai bun mijloc de a trece peste acest disconfort necesar este să vă străduiți să vă însușiți *cât mai repede cu puțință* aceste elemente de bază.

Elevii care își arată de la bun început pasiunea și dragostea și care își folosesc memoria în mod eficient, își pot însuși bine cunoașterea clapelor și notelor în câteva săptămâni, în timp ce alții, cei descurajați de plictiseală, pierd adesea mai multe luni. Care dintre cele două metode este cea mai bună ?

Înainte de toate, domnișoară, vă rog cu stăruință să dobândiți o ținută frumoasă, elegantă și corespunzătoare la *pianoforte*. Scaunul pe care stați trebuie să fie suficient de ridicat astfel încât coatele dumneavoastră, atunci când atârnă liber, să fie un pic mai sus decât suprafața clapelor, iar dacă nu ajungeți cu piciorușele la

ERPIG | We know books

podea, să vi se confecționeze pentru asta un taburet potrivit. Trebuie să vă poziționați întotdeauna la mijlocul claviaturii, iar depărtarea față de aceasta să fie astfel încât vârful coatei să fie un pic mai aproape de claviatură decât sunt umerii.

La fel de importantă este o ținută frumoasă, nici prea rigidă, nici prea aplecată a capului și trunchiului ; multe dintre fostele mele eleve, cărora le reproșam adesea că stau încovoiate ca niște pisici (adică aplecat și arcuit), mi-au mulțumit mai târziu pentru că am fost sever în acest sens.

Nu doar că o ținută necorespunzătoare este inestetică și stârnește râsul, dar stânjenește, dacă nu chiar împiedică dezvoltarea unui stil firesc și elegant de interpretare.

Antebrațul (de la cot până la degete) trebuie să fie aproape perfect orizontal, astfel ca încheieturile mâinii să nu fie nici arcuite în sus, nici curbate în jos. Atunci când se află deasupra claviaturii, degetele trebuie să fie îndoite astfel încât vârful lor, împreună cu cel al degetului mare, să formeze o linie dreaptă ; clapele trebuie să fie mereu apăsate cu vârful *moi* ale degetelor, astfel ca nici unghiile, nici suprafața plății a degetelor să nu atingă clapele. La

apăsarea clapelor negre, degetele trebuie să fie *o idee* mai mult întinse, rămânând, totuși, suficient de arcuite. Atacul clapelor se face doar cu degetele, fără a fi lovite, ci doar apăsate ferm, fără ca în acest moment mâna sau brațul să facă vreo mișcare inutilă. Degetul mare atacă întotdeauna clapele cu partea exterioară îngustă, fiind doar foarte puțin îndoit. Clapele albe sunt atacate în mijlocul suprafeței lor anterioare mai late, iar clapele negre cât mai aproape de vârful lor. Trebuie să aveți mare grijă, domnișoară, să nu atacați clapele oblic sau din lateral, pentru că astfel poate fi atinsă foarte ușor din greșeală o clapă alăturată, iar în muzică nu există nimic mai rău decât *atacarea unei note greșite*.

Când un deget atacă clapa, celelalte trebuie ținute aproape de clape, dar întotdeauna îndoite și libere în aer, deoarece nu e permis să atingi o clapă înainte de momentul în care trebuie apăsată. Cel mai important deget este degetul mare, care nu trebuie să atârne niciodată în afara claviaturii, ci trebuie ținut mereu deasupra claviaturii, astfel ca vârful lui să poată fi ridicat un pic deasupra clapelor albe și să atace din această poziție.

Pentru a putea respecta întocmai aceste reguli, este important ca niciodată cotul să nu se

îndepărteze prea mult de corp și ca brațele, de la umăr în jos, să atârne liber, fără să apese pe corp.

Necesitatea tuturor acestor reguli o veți înțelege mai târziu.

Cunoașterea notelor este o simplă chestiune de memorie și trebuie să vă străduiți ca, pentru fiecare notă, să găsiți și să apăsați de îndată și fără nici cea mai mică ezitare clapa corespunzătoare. În aceasta constă ceea ce se numește în muzică *citirea notelor*; dobândind această abilitate, veți depăși cea mai dificilă dintre regulile elementare ale muzicii.

Evident, în prima perioadă veți învăța doar notele din *cheia Sol*, iar pentru asta există următoarele mijloace :

1. când vedeți o notă, numiți-o cu voce tare, apoi căutați clapa corespunzătoare și apăsați-o.

2. când apăsați la întâmplare o clapă albă de pe partea corespunzătoare cheii Sol, numiți-o cu voce tare și căutați nota corespunzătoare.

3. după apăsarea unei clape albe oarecare, descrieți cu voce tare, în cuvinte, pe ce linie sau între ce linii ale portativului se află nota corespunzătoare.

4. redați în mod repetat și cu mare atenție cele mai ușoare fragmentele muzicale pentru începători și numiți *în gând* fiecare notă.

5. în final aș dori, domnișoară, să vă mai dau câteva sfaturi utile :

Pentru că ați progresat substanțial în ceea ce privește scrisul, așa cum îi stă bine unei domnișoare educate, trebuie să învățați și scrierea notelor. Micul efort pe care va trebui să-l depuneți în acest sens vă va fi răscumpărat printr-un mare folos. Notele sunt cu mult mai ușor de scris decât literele, iar dacă veți dedica acestei activități doar un sfert de oră zilnic, în două săptămâni veți fi exersat suficient.

Profesorul dumneavoastră vă va da toate indicațiile necesare, iar după ce vă veți familiariza cu scrierea notelor exact pe linie sau între linii, după caz, să copiați în fiecare zi una dintre cele mai ușoare piese pentru începători și apoi să scrieți denumirea, în litere, în dreptul fiecărei note, cântând apoi lent fragmentul.

Când veți cunoaște la perfecție toate notele în cheia Sol și veți putea interpreta rar, dar corect, cu ambele mâini, toate micile piese cu ambele portative în cheia Sol, atunci veți putea

Trebuie să exersați fiecare piesă (cu mare atenție la digitația indicată) atât de des până când le veți cânta cursiv, fără poticniri. Dar *în fiecare zi* mai trebuie să citiți și câteva piese muzicale noi, ca să vă obișnuiți ochiul și degetele cu noile și diversele figuri formate de note.

La început, trebuie să vă uitați și la fiecare clapă corespunzătoare notei. Dar mai târziu, după ce ați dobândit siguranță în găsirea clapelor, e bine să vă concentrați atenția mai degrabă asupra notelor din partitură, decât asupra clapelor.

Și acum, dați-mi voie, domnișoară, să fac o ultimă importantă observație în scrisoarea mea.

Cea mai bună cunoaștere a notelor vă va fi de prea puțin folos dacă degetele nu vor începe, în același timp, să dezvolte o excelentă flexibilitate, absolut necesară la acționarea clapelor și la cântat, în general. De aceea, vă recomand să exersați zilnic, cu neobosită sârguință și cu cea mai mare atenție, cu ambele mâini, toate exercițiile pentru cele cinci degete pe care le veți găsi chiar la începutul manualului meu și pe care vi le va explica profesorul dumneavoastră, pentru ca astfel degetele

dumneavoastră mici și delicate, dar suficient de puternice să dobândească în scurt timp cea elasticitate, fluentă și independență care sunt absolut necesare în interpretare. Nu vă speriați de micul efort și osteneala care vin odată cu asta ; străduiți-vă să interpretați cu atenție aceste exerciții de trei-patru ori pe zi (de fiecare dată, cel puțin un sfert de oră). Cu degete rigide și neîndemânaticate ați cânta la *pianoforte* la fel de slab ca și cum ați dansa cu picioare rigide. *Fluența este una dintre cele mai importante condiții ale cântatului la pianoforte.*

Este foarte bine că profesorul dumneavoastră vă acordă o oră în fiecare zi. Dacă, în plus, veți dedica studiului individual o oră pe zi (sau, dacă e posibil, chiar două ore), veți reuși în câteva luni să depășiți pentru totdeauna toate elementele de bază dificile și plictisitoare, iar apoi veți vedea cum în fiecare zi va crește plăcerea pe care o oferă această frumoasă artă a deștepților săi.

Acum, domnișoară Cecilia, vă urez numai bine și să vă bucurați cât mai curând de progresul dumneavoastră.

Al dumneavoastră,
cu stimă etc.

(două luni mai târziu)

Despre tușeu, sunet și abordarea *pianoforte*-ului

Stimată domnișoară,

Am primit scrisoarea dumneavoastră și am aflat că deja ați făcut mari progrese în citirea notelor muzicale și că puteți interpreta lent, dar inteligibil, cele mai ușoare piese muzicale.

Continuați să descifrați în fiecare zi câteva piese muzicale noi și să le exersați împreună cu cele deja învățate, pentru ca cele din urmă să meargă mai repede și pentru ca dumneavoastră să studiați în fiecare săptămână cel puțin două piese muzicale noi. Căci dacă dumneavoastră vă doriți cu adevărat să puteți cânta la *pianoforte* la un nivel înalt, trebuie ca ceea ce vi s-a predat până acum să fie doar un *mijloc pentru atingerea acestui scop*, și anume, singurul mijloc care vă poate duce la atingerea scopului *cât mai rapid și mai plăcut cu putință*. Cu permisiunea dumneavoastră, dați-mi voie să mă amuz la acuzația referitoare la profesorul dumneavoastră

care vă bate la cap cu exercițiile pentru degete, cu regulile atacului, poziția mâinii, claritatea și fluența ș.a.m.d.

„Ah !”, exclamați pe bună dreptate, „totul trebuie să fie chiar așa ?”

Da, domnișoară ; și nu vă pot ajuta în acest sens, stimatul dumneavoastră profesor are întrutotul dreptate să fie atât de sever – vă voi spune imediat de ce.

Din fiecare instrument muzical se poate scoate un sunet frumos sau un sunet urât, *în funcție de abordarea fiecăruia*. Aceeași vioară care sună splendid în mâinile unui solist virtuoz, poate, în mâini nepricepute, să scoată un sunet supărător, ca al unor pisicuțe care miaună.

La fel este cazul și la *pianoforte*. Dacă interpretul nu are o abordare corespunzătoare, dacă bate și lovește cu putere clapele, chiar și cel mai bun instrument poate suna aspru și neplăcut. Pe de altă parte, dacă folosește prea puțină forță sau nu știe să folosească în mod coresponzător această forță, sunetul va fi șters și gol, iar interpretarea, neclară, lipsită de sentiment și expresie.